

TRGOVSKA LISTA

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 9. decembra 1924.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 146.

Hilarij Vodopivec, član glavne kontrole.

Denarni zavodi in obrestna mera.

Za bančni promet je denar ekonomsko dobro in ima, kakor vse prometne stvari, svojo ceno; čim večja je ponudba, tem manjša je vrednost denarja in tem nižji so obrestni odstotki in narobe. To splošno ekonomsko pravilo velja vedno, kedar odločuje svobodna konkurenca o cenah ekonomskih vrednosti in ni s kartelom ali dogovorom izločeno tekmovalje. Da naši denarni zavodi niso kartelirani, temveč da si celo delajo medseboj največjo konkurenco v cenah, pač ni treba še posebej naglašati. Seveda odvisi v konkretnem slučaju višina obresti tudi od večje ali manjše garancije, ki jo proži oseba, katera išče posojilo, splošno pa odločujeta o ceni denarja ponudba in vprašanje in je tekmovalju dana odprta pot.

Ako je temu tako, nastane vprašanje, od kod pa tako visoke obresti za posojeni kredit? Obči glavni razlogi visokemu obrestovanju so: nezaupanje širokih slojev do denarnih zavodov, neurejenost naših gospodarskih razmer, nestalnost valute, visoki davki in veliki upravni stroški denarnih zavodov.

Obča je pojava, da narod sedaj veliko manj varči negoli pred vojno in da oni sloji, kateri kaj prihranijo, čuvajo rajše denar doma, negoli da bi ga predali denarnim zavodom na obrestovanje; boje se insolventnosti denarnih zavodov, moratorijev in davkov. Denarni zavodi ne razpolagajo vsled tega z dovoljno in stalno tujo glavnico, ki bi služila njihovim aktivnim transakcijam. Naše še ne dovolj urejene ekonomske razmere in nerealna spekulacija, ki je med vojno in v prvih povojnih letih okužila naš svet, je tudi mnogo doprinesla do onega nezaupanja, ki velik del našega naroda goji napram denarnim zavodom.

Važen faktor, ki dviga obrestne odstotke, leži v nestalnosti naše valute; ta nestalnost otežuje kalkulacije in upnik si mora z višjimi obrestmi zagotoviti eventualne izgube vsled oscilacije valute.

Visoki davki in doklade odnesejo danes denarnim zavodom velik, ako ne največji del čistega dobička. Ta okolnost se za denarne zavode še posebej potencira vsled zakonske odredbe, da se pridobnina in doklade pri ustanovitvi davčne podlage ne smejo pasirati kot režijski izdatki, nego da se morajo prištevati čistemu dobičku.

Kar se slednjič upravnih stroškov tiče, je sicer res, da nekateri denarni zavodi dajejo svojim ravnateljem in upravnim svetnikom nerazmerno visoke plače in tantieme, res je pa tudi, da je velik del denarnih zavodov (posebno bank) v zadnjem času skrčil število uradnikov in da se plače teh zadnjih z ozirom na stavljene zahteve nikakor ne morejo smatrati pretiranim.

Navedeni faktorji so glavni razlogi podraženju kredita in edino glede upravnih stroškov si morejo denarni zavodi z varčevanjem do gotove meje sami pomagati; glede ostalih gori navedenih faktorjev pa so denarni zavodi navezani na dejansko stanje.

Maksimiranje obrestnih odstotkov je pri takem stanju stvari jako težek problem, ki ne dopušča prenašanja; asanacija more izvršiti le korakoma in z dobro začrtanim ciljem. Najprej treba odstraniti, ali vsaj oblažiti glavne ovire, treba delati na

to, da se naš izvoz poveča, da se železniški promet zboljša, da se kolikor mogoče znižajo prevozne tarife; na ta način se bo naše ekonomsko stanje dvigalo in se bo naš dinar, ki je že na potu stabilizacije, še dalje in dalje korakoma popravljal. Z nastopom solidnejših razmer bo tudi rastlo zaupanje širokih slojev do denarnih zavodov. Tudi je neobhodno potrebno, da se čim prej podvržejo reviziji davčni zakoni glede denarnih zavodov. Na ta način se bo vprašanje obrestnih mer samoodsebe povoljno rešilo. S silo, z zakonskimi odredbami o dopustni višini obrestnih odstotkov se pa v današnjih naših gospodarskih razmerah da težko kaj doseči.

Glasom novinarskih vesti se je glavni odbor Narodne banke na eni svojih zadnjih sej baje bavil z vprašanjem, kako bi se pri denarnih zavodih znižali sedanji visoki obrestni odstotki za vloge in posojila in je baje padel predlog, naj bi Narodna banka dajala odslej kredit po nižjem obrestovanju samo onim denarnim zavodom, kateri bodo od svojih dolžnikov zahtevali največ 18% obresti in ne bodo plačevali svojim upnikom in vlagateljem višjih obresti od 10%.

Narodna banka je po svojih pravilih pooblaščen, da vodi nadzor nad obrestovanjem vlog in posojil pri ostalih denarnih zavodih. Tudi je njen namen, da poseže v to vprašanje, popolne hvale vreden. Vendar nastopi drugo vprašanje, da li bi Narodna banka s tem svojim korakom tudi res dosegla zaželjeni uspeh in da li bi to njeno postopanje res bilo občekoristno.

Ako bi Narodna banka izvršila ta načrt, bi se denarni zavodi gotovo porazdelili v dva tabora, v one, kateri bi sprejeli te pogoje, in v one, kateri ne bi jih sprejeli in bi hodili dalje samostalno svojo pot. Veliki, solidni denarni zavodi z veliko delniško in rezervno glavnico in s cenim kreditom, ki ga dobivajo pri Narodni banki, sklepajo svoje transakcije samo z močnimi tvrdkami in na kratek rok. Iz teh razlogov obresti, ki jih zahtevajo od svojih dolžnikov, po navadi se tudi danes sučejo okoli 18%, kakor tudi navadno ne plačujejo svojim upnikom in vlagateljem večje obresti od 10%. Ti denarni zavodi bi se mogli prilagoditi gornjim zahtevam Narodne banke, posebno še, ako se v večji meri poslužujejo njenega kredita. Ostali in manjši denarni zavodi pa, katerim primanjkuje lastni in tuji kapital za obratovanje, bi morali ali zapreti svoja okenca ali pa ostati izven zveze z Narodno banko. Ti mali zavodi — ker so šibkejši in nimajo dovolj lastne glavnice, so primorani privlačiti k sebi potrebni obratni kapital na ta način, da tekmujejo z močnejšimi denarnimi zavodi in plačujejo svojim vlagateljem višje obresti. Zato pa so v kompenzacijo teh večjih pasivnih obresti primorani zahtevati od svojih kreditorjev tudi razmerno višje obresti. Razume se, da prihajajo vsled tega k tem zavodom po denar le one tvrdke, katere vsled svoje manjše kreditne moči ne dobijo cennejšega posojila pri močnejših zavodih. Ako bi se ti šibkejši denarni zavodi podvrgli maksimalnim obrestnim odstotkom, kakor bi zahtevala Narodna banka, bi vlagatelji dvignili svoje vloge in jih nesli v močnejše zavode, novih vlagateljev pa bi bilo manj in manj. Posledica temu bi bila, da bi tem denarnim zavodom nedostajala

prometna glavnica in da bi morali v doglednem času likvidirati svoje račune.

Ako bi pa ti kapitalistično šibkejši denarni zavodi ne sprejeli pogojev Narodne banke, hodili bi dalje svojo pot sami — brez pomoči Narodne banke. Njihov položaj bi se v toliko poslabšal, da bi jim Narodna banka odtegnila kredit in bi bila vsled tega zmanjšana njihova možnost za aktivne transakcije. V obeh slučajih pa bi trpeli škodo ponajveč kapitalistično šibki sloji, kateri, kakor sedaj, tudi

potem ne bi bili deležni kredita pri močnejših denarnih zavodih in ki se tudi danes zatekajo k šibkejšim denarnim zavodom za pomoč. Ker bi pa število takih kreditno šibkejših malih obrtnikov in trgovcev — vsled povečane izbirčnosti močnejših denarnih zavodov — prav gotovo narastlo, bi znalo celo dovesti do povišanja mesta do znižanja obrestne mere.

Kakor rečeno, je vprašanje znižanja obrestnega odstotka jako težaven problem, ki se ga mora dobro presojati od vseh strani.

Dvajsetletnica Slovenskega trgovskega društva v Mariboru.

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru je praznovalo 6. t. m., kakor smo že poročali, na slovesen način dvajsetletnico obstoja. Velika dvorana mariborskega Narodnega doma, kjer se je vršilo slavlje, je bila nabito polna izbranega občinstva iz vseh mariborskih krogov. Zastopana so bila oblastva, uradi, korporacije, društva, posebno obilno je bil zastopan tudi častniški zbor mariborske garnizije.

Slavnost je otvoril društveni predsednik g. I. N. Šoštarčič, ki je v pri-srčnih besedah pozdravil navzoče zastopnike in goste, med njimi imenoval: g. srezkega poglavarja dr. Ipa-vica, ki je v odsotnosti g. velikega župana zastopal vladno, zastopnika trgovske in obrtniške zbornice g. dr. Plessa, in zastopnika Slov. trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani g. Urbančiča. Prečital je nato brzojavne in pismene čestitke, ki jih je dobilo društvo od: predsedništva trgovske in obrtniške zbornice, od predsednika Slovenskega trg. društva »Merkur« g. dr. Frana Windischerja, od predsednika Zveze trgovskih gremijev in zadrug g. Ivana Jelačina ml., od Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani i. d.

Po pozdravnem nagovoru g. Šoštarčiča je g. dr. R. Pipuš v dolgem, iz-cerpnem govoru orisal zgodovino postanka in razvoja društva. Prav inter-essantno je opisal razmere, ki so vladale v Mariboru v času, ko se je ustanovilo društvo odnosno tedaj še klub. V Mariboru ni bilo tedaj razen g. Berdajsa še niti enega slovenskega trgovca, ampak so klub, iz katerega se je potem razvilo društvo, ustanovili le trgovski pomočniki. Prav interesantno je opisal govornik boje, ki jih je moralo prestati društvo ves čas izza njega postanka pa do prevrata in navzoči so z zanimanjem sledili njegovim izvajanjem. (G. dr. R. Pipuš bo podatke iz zgodovine društva izcerpno zbral in jih celotno objavil v našem listu. Op. ured.)

Po govoru g. dr. Pipuša se je oglašil k besedi g. dr. Pless, ki je čestital društvu v imenu Trgovske in obrtniške zbornice. Iz podatkov, ki jih je

navedel g. dr. Pipuš, je posneti, da je zgodovina društva v najtesnejše zvezi z zgodovino slovenskega trgovstva na Spodnjem Štajerskem, zato presega dvajsetletnica daleč pomen navadnega slavlja in je obenem jubilej slovenskega štajerskega trgovstva. V svojih nadaljnjih izvajanjih je g. dr. Pless poudarjal, da ni društvo zasledovalo samo zaščite stanovskih interesov svojih članov, ampak je vedno stavilo svoje cilje mnogo višje, skrbelo je za povzdigo blagostanja celega naroda. Nove razmere po prevratu so naložile društvu nove naloge. Da bo moglo društvo doseči svoj vzvišeni cilj, ki ga vidi v gospodarski osamosvojitvi slovenskega naroda, je neobhodno potrebno, da se najtesnejše oklenejo društva vsi slovensko misleči trgovci in nastavljenici.

V imenu slovenskega trgovskega trgovskega društva »Merkur« je čestital društvu g. tajnik Urbančič, ki se je v začetku svojega govora dotaknil zgodovine društva in vpliva, ki ga je imela na društvo naša matica »Merkur« v Ljubljani; orisal je nato za-sluge, ki jih ima društvo za narodni prepoved na Štajerskem, osobito v Mariboru. Poudarjal je, da se premalo cenijo zasluge, ki jih ima društvo na narodnem polju, kajti baš društvo je največ pripomoglo v to, da je danes Maribor slovenski.

Nato je v imenu Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo govoril nje podnačelnik g. Vilko Weixl, ki je v lepih besedah poudarjal važnost slavlja ter vzvišene namene, ki jih zasleduje jubilar. Njegove besede so izzvale živahno pritrdjevanje.

Pevski zbor Glasbene Matice, ki je iz prijaznosti sodelovala pri slavlju, je pod mojstrskim preciznim vodstvom g. Cibica zapel par komadov. Hvaležno občinstvo je zboru burno aplavdiralo. Tudi je nastop trgovskega in obrtnega telovadnega naraščaja z vajami na koncu in v skupinah vsem zelo ugajal.

Po nastopu naraščaja, s katerim se je oficijelni del slavlja zaključil, je sledila prosta zabava s plesom, ki je trajal do polnoči in še čez —

Razsodbe tržaškega borznega razsodišča se dajo pri nas izvršiti.

V pravni in sodni zaščiti državljana-ov je bila med našo državo in kralje-vino Italijo sklenjena dne 6. aprila 1922 konvencija, ki je v Italiji že bila odobrena s kraljevim odlokom od 13. decembra 1923, št. 3182, in raz-glašena kot zakon v »Gazzeta ufficia-le« z dne 22. februarja 1924, str. 45. Ker pa pri nas še ni ratificirana kot mednarodna pogodba, niti ni razgla-šena kot vladna izjava, 79. izvršil-nega reda, velja v teh stvarih še kon-vencija med bivšo kraljevino Srbijo

in Italijo z dne 28. oktobra ozir. 9. no-vembra 1879.

Prvo sodišče je izvršilni predlog, ki se je opiral na razsodbo razsodišča tržaške borze, zavrnilo, sklicevaje se na čl. 12. te slednje konvencije, po katerem se more dovoliti izvršba v medsebojnih stvareh le na podlagi sodnih razsodb (sententiae) v civil-nih ali trgovinskih stvareh, kadar so pristojno poverjene. Očividno pa je, da so v tem členu vzete v misel samo razsodbe rednih civilnih in trgovin-

skih sodišč, razsodbe borznih razsodišč pa v tej konvenciji da niso dogovorjene.

Rekurzno in revizijsko sodišče pa sta bili nasprotnega mnenja. Mnenje, da se čl. 12. gornje konvencije ne nanaša na razsodbe borznih razsodišč, nima podlage.

Zakonik o postopku sudskom u građanskim parnicima od 20. februara 1865, veljaven v prejšnji kraljevini Srbiji, navaja v § 5. med sodišči v Srbiji pod točko 5. tudi »izabrani sud«. Pristojnost tega sodišča je v primerih § 434. srb. civ. pr. reda celo absolutna, a odloči izbrano sodišče po § 442. istotam s presudami (z razsodbo).

Ko se čl. 12. konvencije nanaša na »sudske presude (sententiae) po građanskoj ili trgovačkoj stvari izrečene od sudova jedne od dviju država ugovornice«, ni uvideti, zakaj naj bi spričo gornjih določb građanskega sodnega postopka bile iz konvencije izvzete razsodbe izbranega sodišča vobče ali posebej še razsodbe borznih razsodišč, ki po svoji pravni naravi spadajo med izbrana sodišča. Ali so borzna razsodišča kot stalna naprava že obstajala v Srbiji ob času, ko se je konvencija sklepala, je torej neodločeno. Niti ni moči iz izraza »sententiae«, dostavljenega v oklepaju izrazu »sudske presude«, sklepati, da so borzna razsodišča iz člena 12. izključena, ko baš tudi nova konvencija z Italijo od dne 13. decembra 1923 s splošnim izrazom »sentenze« obseza takisto odločbe stalnih razsodišč kakor tudi sproti izbranih razsodnikov.

Razume se, da so razsodbe borznega razsodišča pri nas izvršljive samo s pogoji čl. 12. navedene konvencije. Zahteva se namreč ugotovitev, da je razsodilo izreklo pristojno sodišče. Za našo zavezano stranko bi bilo pristojno borzno razsodišče le, če se je podvrгла temu razsodišču v smislu člena XIV. uvodnega zakona k našemu civilnopravdnemu redu. Tudi mora biti izkazano, da se je zavezani stranki vročilo vabilo na razpravo pred borznim razsodiščem po določbah, ki veljajo za vročitve tožb, in da je zavezana stranka pooblastila odvetnika, da jo zastopa pred borznim razsodiščem v Trstu.

Kako je postal Morgan svetovni diktator.

John Pierpont Morgan, voditelj največje svetovne denarne skupine, je danes bankir sveta. V politiki igra večjo vlogo kakor vsi vladarji in državniki. Že med vojno je finančral posojila entente, sedaj je pa pokazal svojo moč s tem, da je podpiral francoski frank, da je imel na Londonski konferenci prvo in odločilno besedo ter da je izposloval nemško posojilo. To svojo moč ima od očeta. Prav te dni je izšla knjiga z naslovom »Svetovni diktator Morgan«. Pripoveduje nam, kako je v začetku desetletja 1890—1900 zlata zaloga Zedinjenih držav lezla smeraj bolj skupaj; dobro poučeni ljudje so rekli, da države kmalu ne bodo mogle več izpolniti svojih plačilnih obveznosti. Takrat je ponudil Morgan tedanjemu predsedniku Clevelandu svojo pomoč in mu je predlagal, da bo njegova hiša dobila zlato inozemsko posojilo. Cleveland pa bankirju ni hotel privoščiti imena, da je državo rešil in je pogajanja prekinil. Morgan se je pa bojeval naprej in je zbral v svojih blagajnah kar moč veliko zlata. Ko je bilo v državni zakladnici samo še devet milijonov dolarjev, je odpotoval Morgan v Washington, glavno mesto Zedinjenih držav. Na kolodvoru ga je čakal odposlanik predsednika in mu je rekel, da Cleveland svojega mnenja ni spremenil. Tedaj se je zahteval Morgan k zadnjemu sredstvu, ki si ga je bil prihranil. Državna zakladnica mu je bila še dvanajst milijonov dolarjev dolžna; napisal je ček z navodilom, da bo drugi dan to vsoto dvignil. Drugo jutro je prosil za avdienco pri Clevelandu; predsednik je vsak predlog odklonil. Tedaj se je

dvignil Morgan s sedeža in je rekel: »Gospod predsednik, samo devet milijonov dolarjev je še v zakladnici, in danes bo prezentiran ček za dvanajst milijonov!« Bled kot smrt ga je Cleveland gledal: to je bil konec, to je bil državni bankrot. In prosil ga je za pomoč, in Morgan mu je ponudil 65 milijonov dolarjev preden se sprejme inozemsko posojilo. S to vsoto so začasno krili vse obveznosti, in državni kredit je bil rešen. Morgan je bil pa dosegel to, kar je hotel: postal je bankir Zedinjenih držav in s tem bankir sveta.

Morgan je prodal svoje ogromne zaloge francoskih frankov, nakupljene v času baisse, z velikim dobičkom. Pravi, da je največji del v letošnji aprilovi in majevi baisse-spekulaciji po vsem svetu izgubljenih frankov prispel slednjič v »debeli žep« (big pocket) Morganov. Četrt leta nato je imel Morgan ob priliki Londonske reparacijske konference drugo priložnost, da je v zvezi s tedanjim političnim položajem napravil veliko kupčijo in uveljavil svoj vsemogočni kapital. V Londonu so se začeli kregati in prerokati in slišale so se izjave: zadnja beseda, ne moremo več in tako naprej. Tedaj se je Morgan vkrcal in je prišel svojim ljudem na pomoč. Dobro sredstvo je imel: Francoska banka je želela podaljšanje kredita, danega ji od Morgana ob pričetku akcije za utrditev franka, čez 12. september. Sporazum v Londonu se je dosegel in kredit je bil podaljšal. Newyorški denarni magnati so imeli spet velike dobičke in začel se je drugi del kupčije, 800 milijonsko nemško posojilo z 1½ do 2% provizijami.

»Berliner Tagblatt« je nekoč pisal: Včasih smo rekli S. M., sedaj rečemo P. M. S. M. = Seine Majestät, P. M. = Pierpont Morgan. Kakor vidimo, je P. M. več kot je bil S. M. v dneh največje slave.

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Tovarna ima eno kadno peč z 12 delavnimi stoli, v kateri se izdelata na mesec 30 vagonov. Ima tudi lučno peč, v kateri se izdelata na mesec 20 vagonov. Dalje ima tri polavtomatske stroje za pihanje sistema Wolf, Helerjeve generatorje in najmodernejšo generatorje sistema Holm & Keller. Tekom zadnjih treh let se je ta tovarna popolnoma modernizirala.

Obstoječe steklarne v Sloveniji imajo polovico slovenskega delavstva, ostalo delavstvo je nemško. Tudi tu je treba gledati na to, da se delavstvo nacionalizira.

Abelove tovarne so pred vojno izvažale blago v Italijo, na Bolgarsko in v Indijo, osobito specialne predmete. Veliko so trpele pred češko konkurenco, ker je premog na Češkem za 80% cenejši.

Naš letni konzum se ceni: navadno bokasto steklo, kakor navadne steklenice, kozarci in natege na 200 vagonov, medicinsko steklo na 50 vagonov, steklenice za industrijske namene, n. pr. za barve, voščila, kemikalije itd. na 30 vagonov, brušeno in barvasto steklo na 50 vagonov, steklenice za mineralno vodo, pivo in vino na 500 vagonov, predmeti za razsvetljavo na 100 vagonov. Konzum navadnega stekla morejo pokriti naše tovarne, istotako tudi konzum medicinskega stekla in konzum steklenic za vino, pivo in mineralno vodo. Konzuma litiga stekla pa ne morejo pokrivati, ker niso specializirane na to stroko, pokrivati tudi ne morejo konzuma brušenega stekla. Fino barvano steklo se pri nas ne izdeluje.

Prve težkoče naše steklarske industrije je povzročilo dejstvo, da so bile naprave zastarele in da so bile specializirane na predmete, ki se ne porabljajo v naši državi. Zato so bile po političnem preobratu prisiljene, da se prilagodijo izpremenjenim razmeram in da se modernizirajo. Na prilagoditev na naše prilike so bile primorane z izvozno carino. Prilagoditev se je izvršila na škodo specializiranja in je povzročila tudi podražitev blaga, ker

je bilo potrebno izdelovati razne predmete, zaposlovati boljše delavce in jih boljše plačati, dasi so manj izdelali. Prilagoditev in moderniziranje je sedaj, kakor smo videli, dovršeno.

Uvoz bokastega stekla je znašal leta 1920.: 2.353.849 kg nebrušenega, navadnega stekla v vrednosti 7.288.814 Din, 82.845 kg brušenega stekla v vrednosti 623.145 Din, 49.604 kg barvanega, pozlačenega ali posrebrnega stekla v vrednosti 583.107 Din.

Poleg tega se je uvozilo: 1. stekla, ki na drugih mestih ni omenjeno, 101.731 kg v vrednosti 808.713 Din; 2. stekla v zvezi z drugimi predmeti 113.024 kg v vrednosti 1.350.333 Din; 3. steklenih črepinj 1.853.012 kg v vrednosti 202.288 Din.

Iz slednjega se vidi, da smo uvozili okoli 185 vagonov steklenih črepinj za potrebe naše steklarske industrije. Gospodarski interes govori sicer za uvoz steklenih črepinj in njihovo uporabo pri izdelovanju stekla, splošni interes pa bi bil, da bi se izdelovalo vse iznova, in sicer iz narodno-obrambnih razlogov, a tudi ekonomski interes govori za to, da se izdela vse doma. Samo one tovarne, ki delajo za izvoz, bi naj uporabljale staro steklo iz inozemstva.

Iz tega sledi, da bi se morali osnovati še najmanj dve tovarni bokastega stekla ali še več, v kolikor bi se obstoječe tovarne specializirale in delale za izvoz, kar bi bilo jako koristno tako za nje same, kakor za narodno gospodarstvo. Izvažati bi mogli na Vzhod, kateremu smo mi bližji in lažje pristopni nego naši konkurenti.

Slovenske steklarne imajo jako polvoljno lego za steklo v naravni barvi, ker imajo v svojih krajih vse sirovine. Veliko ugodnost imajo tudi v tem, da se v krajih, kjer so premogovniki in jim nikdar ne primanjkuje premoga. Iz tega razloga bodo mogle več delati za izvoz v Indijo in druge kraje, čim se ustanove steklarne v Srbiji in v Bosni, ki bi mogle pokrivati tamošnjo potrebo, ali v primeru, da se ustanovi tovarna v Lipiku, Pakracu, Jasenovcu ali v bližini. Dobro stran imajo v že izvežbanem delavstvu.

Paračin je ugoden kraj za steklarne, ker ima v bližini premogovnik, dober pesek in leži na križišču normalnotirne železnice v rodovitni zemlji.

Drugi ugodni kraji za steklarne v Srbiji so v timoški dolini na progi Niš—Dunav v bližini Rgotine, kjer je v bližini izboren pesek in premogovnik na železniškem križišču, n. pr. v Zaječarju. Ta pesek je uporabljal bivša steklarna v Kostolcu in rumunska steklarna v Gruji. Za najfinejšo vrsto stekla bi bilo treba ta pesek prati.

Za steklarne so ugodni kraji tudi v Bosni, ki ima izboren pesek, zadosti premoga in zadosti amonjakove sode.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Nova trgovska pogodba Avstrije s Čehoslovaško. — Trgovsko pogodbo s Čehoslovaško republiko so češki zastopniki podpisali na Dunaju dne 28. novembra. V tej pogodbi je priznala Avstrija Čehoslovaški izdatne ugodnosti glede tekstilne in steklarske industrije, dalje uvoza živil, usnja, piva in drugih predmetov. Nasprotno je Čehoslovaška priznala znižanje carine za večje število predmetov, predvsem za industrijske izdelke in pohištvo. Avstrija pričakuje, da se bo po uveljavljanju pogodbe, ki se bo po vsej priliki ratificirala še tekom tega leta, izdatno peživil trgovski promet s Češko.

Konkurzi in poravnave v Avstriji. — V mesecu novembru t. l. je znašalo število priglasenih konkurzov v Avstriji 59 (prejšnji mesec 43), število poravnav pa 274 (248). V novembru l. 1923. je bilo priglasenih le 16 konkurzov na 64 poravnav.

Živinski potni listi. — Živinski potni listi so po odločbi generalne direkcije

posrednih davkov z dne 27. oktobra 1924. šteje 29.456 zavezanih taksi po tarifni postavki 110. takse tarife tudi takrat, kadar se izdajajo za živino, katero je lastnik sam zredil, ali kadar se izdajajo vsled tega, ker je veljavnost že preje izdanega potnega lista potekla.

Prodaja hrastovih debel se bo vršila pri Šumsko-gospodarstvenem uradu v Bjelovaru dne 20. decembra t. l. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Trgovinska pogodba med našo državo in Grčijo. Minister trgovine in industrije g. dr. Šurmin je razpravljaval v soboto z zunanjim ministrom dr. Ninčičem zaradi sestave komisije, ki naj vodi pregovore za sklenitev trgovinske pogodbe z Grčijo. Kakor se zdi se imajo začeti pogajanja z grško delegacijo v najkrajšem času.

Trgovinska pogodba z Avstrijo. Predsednik naše delegacije, ki se pogaja na Dunaju v svrhu sklenitve trgovinske pogodbe z Avstrijo g. dr. Ploj je pozvan v Beograd, da poroča vladi o poteku pogajanj.

Čehoslovaška zunanja trgovina. — Čehoslovaška je v mesecu oktobru t. l. izvozila 910.344 ton blaga v vrednosti 1461.612.323.41. Izvoz se po vrednosti razdeli v glavnem na nastopne države: Nemčija 343 milj. (23.48%), Avstrija 311 milj. (21.24%), Ogrska 98 milj. (6.69%), Poljska 59 milj. (4.02%). Zjedinjene države Ameriške 53 milj. (3.66%), Rumunija 53 milj. (3.61%), Italija 57 milj. (3.89%), naša kraljevina 72 milj. (4.94%), Anglija 120 milj. (8.37%), Švica 44 milj. (3.04%).

Obrt.

Točenje pijač preko ulice. — Generalna direkcija posrednih davkov je z odlokom z dne 29. oktobra 1924., šteje 55.602 odredila, da morajo točilci pijač v zaprtih steklenicah, katere sami polnijo in prodajajo preko ulice, plačevati točarinsko takso v najvišji za dotični kraj določeni izmeri (v Ljubljani in v Mariboru 1500 Din), v krajih z več nego 2000 prebivalci 1000 Din in v ostalih krajih 750 Din na pol leta.

Kontrola oseb, ki kuhajo žganje iz kupljenih sirovin za domačo porabo. — Oseb, ki nimajo sirovin lastnega pridelka za žganjekuho, a žele sirovine kupiti in jih trošarine prosto izkuhati za domačo porabo, morajo predno sirovine nakupijo, svojo namero prijaviti pristojnemu oddelku finančne kontrole in mu predložiti potrdilo občinskega urada o številu družinskih članov, starih nad 18 let. Oddelek finančne kontrole prevzame prijavo in se ob prvi priliki prepriča, ako je dotičnik v resnici kupil toliko sirovin, kolikor se mu jih je dovolilo. Ako se ugotovi, da je nakupil več sirovin, se mu prepove žganjekuha brez prijave in kontrole.

OBČESLOVENSKO

OBRTNO DRUŠTVO V CELJU

razpisuje 10 obrtniških podpor in sicer 5 po 300 Din in 5 po 100 Din pod sledečimi pogoji:

1. Pravico do podpor imajo siromašni obrtniki, ki so sedaj ali so saj bili redni člani društva, kakor tudi siromašne vdove in otroci takih obrtnikov.

2. Utemeljene prošnje (koleka proste) je vložiti do 15. decembra 1924 v Uradu za pospeševanje obrti v Celju (Vrvarska ulica št. 9, vis-a-vis okoliški osnovni šoli, pritličje).

3. Društveno načelstvo bo po slobodnem predvarku presojalo večjo ali manjšo utemeljenost prošenj in priznavalo podpore.

Celje, dne 1. decembra 1924.

Za načelstvo: Ivan Rebek l. r., predsed.

Denarstvo.

Znižanje zakonitih zamudnih obresti na Ogrskem. — Zakonite zamudne obresti je Ogrska znižala od 2% na 1½% na teden.

Zlata pariteta srednjeevropskih držav. Naša kraljevina: 1 zlati dinar = 15 pap. Din; Čehoslovaška: 1 zlata krona = 6.90 čeških kron; Avstrija: 1 zlata krona = 14.400 K; Italija: 1 zlata lira = 4.46 pap. lir; Rumunija: 1 zlati lej = 36 pap. lejev; Ogrska: 1 zlata krona = 15.200 pap. kron; Nemčija: 1 zla-

ta marka = 1 biljon pap. mark; Poljska: 1 zlat = 1,800.000 pap. mark.

Carina.

Carinski prejemki v mesecu septembru t. l. — V mesecu septembru t. l. so carinarnice pobrale 164,954.034 Din carine. Ta donos se razdeli nastopno: carina 31,753.625 Din, monopolne takse 14,170.034 Din, žigovine 75.100 Din, državna trošarina 13,790.706 Din, luksuzna taksa 1,248.933 Din, davčne varščine 736.002 Din, sporednih taks 298.473 Din, kazni 262.913 Din, azija na zlato 102,509.071 Din in razno 109.177 Din.

Carinski prejemki v drugi dekadi meseca novembra t. l. — Od 10. do 20. novembra t. l. so pobrale carinarnice v naši državi 49,663.261 Din carine. Največ so pobrale carinarnice: v Beogradu 13,695.186 Din (na Savi 5,525.079 Din, na pošti 1,163.096 Din in na kolodvoru 7,007.011 Din), v Zagrebu 8,533.571 Din, v Ljubljani 3,359.004 Din, v Novem Sadu 2,707.303 Din, v Mariboru 2,222.958 Din in v Subotici 2,116.627 Din. — V Sloveniji sta pobrali znatne vsote še carinarnici na Jesenicah (183.003 Din) in na Rakeku (312.390 Din).

TRBOVELJSKI PREMOG, DRVA, KOKS
ANGLESKI PREMOG, ŠLEZIJSKE
BRIKETE dobavlja

"ILIRIJA", Ljubljana
KRALJA PETRA TRG 8. Telef. 220.
Plaćilo tudi na obroke!

Davki in takse.

Pribitek na sladkorni davek na Češkoslovaškem. — Prvotno do konca tega leta dovoljeno pobiranje posebnega pribitka na sladkorni davek (16 čk. na 100 kg) se namera s posebnim zakonom podaljšati do konca l. 1925.

Za odpravo davka na poslovni promet. — Neka ugledna inozemska gospodarska revija piše o tem davku nastopno: Delna ukinitvev prometnega davka, na primer na moko, je za ublažitev draginje neobhodno potrebna odredba. Davek na poslovni promet v sedanji obliki v urejenih razmerah pomeni preobčutno in naravnost nevzdržljivo preobremenitev produkcije. V Nemčiji se to že splošno priznava in tudi uvidevna finančna politika je že pristala na to tezo. — Glede prometnega davka smo že ponovno zavzeli svoje stališče in povdarjali potrebo, da se ta občuten davek, ki povzroča tem večjo podražitev, čim več faz preide blago, predno pride v roko konzumenta, odpravi ali vsaj bistveno omili. Tudi sedanji minister za finance dr. Stojadinović je že svoječasno izjavil, da smatra ta davek za nekaj provizorij, ki naj traja samo do izenačenja neposrednih davkov. Sedanja vlada se resno bavi z izenačenjem neposrednih davkov in je na inicijativo ministra g. dr. Žerjava sestavila komisijo, ki naj zbere ves material in sestavi osnutek zakona. Zato smatramo za potrebno, da merodajne faktorje ob konstituiranju uradniške komisije za izenačenje neposrednih davkov ponovno opozorimo na nujno potrebo, da se pobiranje prometnega davka čimprej ukine.

Promet.

Vagoni za izvoz moka. — Na prošnjo vojvodinskih mlinov, ki izvažajo v tekoči sezoni večje množine, je direkcija državnih železnic naročila podrejenim oblastvom, uradom in organom, da se izvoznikom stavijo, če je le mogoče, na razpolago za natovorjenje 15 tonski vagoni.

Razno.

Prodaja železniških tovornih listov. — Delegacija ministrstva financ v Ljubljani opozarja na razglas št. B II 9/70 1924, ki izide te dni v Uradnem listu in po katerem bodo prodajali odslej želez-

niške tovarne liste in njih priloge za tuzemski in inozemski promet tudi prodajalci drugih taksnih vrednotnic (trafike).

Vagoni za izvoz mesa. — Na ponovne pritožbe beograjske klavnice in izvoznikov svežega mesa, da ni dovolj vagonov na razpolago za izvoz svežega mesa, je generalna direkcija odredila, da se takoj preuredi potrebno število vagonov za izvoz svežega mesa in jih čimpreje stavi v promet.

Češkoslovaški izvoz sladkorja v mesecu oktobru t. l. — Češkoslovaška je v oktobru t. l. izvozila 1,310.545 q sladkorja, dočim ga je v oktobru l. 1923. izvozila le 785.991 q. Največ sladkorja se je izvozilo v Anglijo, Švico, Avstrijo, Hamburg, Trst, na Švedsko, Norveško, v Nemčijo in Argentinijo. Doma se je porabilo v oktobru t. l. 100.316 q sladkorja v istem mesecu l. 1923. pa 51.639 q.

Kanceler Marks o nemški zunanji politiki. Na volilnem zborovanju v Düsseldorfu se je preteklo nedeljo izjavil kanceler Marks med drugim tudi sledeče: Ako se nam bo nudila kakršna si bode možnost, skušali bomo se približati Društvu narodov. Seveda moramo ta korak resno premisliti kajti s takim pristopom bi bile spojene številne dolžnosti. Pristopili bomo k Društvu narodov le tedaj, ako bomo uvideli, da bi bilo to v interesu Nemčije. Nato je državni kanceler poudarjal, da se mora Nemčija dosledno držati weimarske ustave ter je zagovarjal politiko srednjih strank. V Essenu pa je Marks govoril sledeče. Davesov načrt tvori podlago, na kateri moramo graditi nemško gospodarstvo, da lahko izpolnimo obveznosti, ki smo jih prevzeli po vojni, da si zagotovimo politično svobodo v naši državi. Imamo državni zbor, da lahko z njegovim delovanjem dosežemo te cilje. Velika večina državnega zbora se je odločila, da nadaljuje zunanjo politiko po dosedanjih smernicah. Jasnost dosedanje zunanje politike se ne sme niti v najmanjši meri kompromitirati. Državni kanceler je naglasil, da je popolnoma uverjen, da bo nemško ljudstvo pri državnozbornih volitvah v tem smislu odločilo.

Izseljevanje iz Avstrije. — V prvih desetih mesecih t. l. se je iz Avstrije izselilo 2242 oseb, dočim je znašalo njihovo število v isti dobi l. 1923. 14.011.

Nemške indeksne številke. — Indeksna številka za veletrgovino se je v zadnjem tednu meseca novembra t. l. zvišala od 128.4 na 129 enot, dočim se indeksna številka za preživljanje (122.2 enot) ni izpremenila.

Oblika dopisnice. Letošnji svetovno-poštni kongres v Stockholmu je priznal dopisnici v svetovnem prometu velikost 15 x 10.5 cm, in določil, da velja ta

sprememba dosedanjega formata od 1. oktobra 1925. Z uvedbo te določbe je sicer dopisovalnemu občinstvu ustreženo, ali povzročen je bil hud upor pri industriji razglednic in umetniških pošt-nih kart. Strokovne zveze prizadetih obrti so se v odločnih resolucijah odklonilno izjavile iz stvarnih in gospodarskih razlogov proti splošni uvedbi novega formata. Dotičnim sklepom so se pridružile vse merodajne papir obdelajoče tvrdke industrijskih držav, ter utemeljevale svoje pomisleke s tehničnimi težkočami za prevedbo umetne dopisnice iz običajne oblike v povečan format. Vse obširne in komplicirane pravne dopisnične industrije bi bilo treba temeljito spremeniti, kar bi seveda povzročilo ogromne stroške, podražilo blago ter ogrozilo sploh predmetno obrt. Samo izdelovanje novih klišejev, bi bil hud udarec umetnostni industriji; treba bi bilo prikrojiti še različna prodajalna stojala za razglednice, popolnoma spremeniti obliko albumov, okvirjev in sploh vseh predmetov, ki so v zvezi z razglednicami. Kakor torej vse kaže, bo ostala razglednica še dalje v dosedanjih odmerah, ter se bo kot taka bistveno razločevala od prihodnjega uradnega formata dopisnic. Pač pa ni izključeno, da se polagoma ta vrsta pošt-nih pošiljk vrine med navadne tiskovine in bo uživala na škodo pošt-nih uprav ugodnosti najnižje tarife (K. Tiefengruber).

Stroški za preživljanje v Avstriji. — Za preživljanje, ki je stalo v prvem polletju 1924 K 82.33, je stalo v januarju 1921: K 3859.05, v novembru 1924: K 1.408.624 in v decem. 1924: K 1.467.240. Ako se upošteva, da znaša indeksna številka leta 1921: 100, je znašala v prvem polletju 1914: 2.13, v januarju 1922: 989.21, v januarju 1923: 19932.18, v januarju 1924: 27776.07, v juniju 1924: 34199.74, v oktobru 1924: 33108.15, v novembru 1924: 36501.83, začetkom decembra 1924: 38020.76.

Francosčina si pridobiva svojo prejšnjo veljavo. Kakor piše graška »Tagespost« v štev. 329 z dne 28. novembra, si pridobiva francoski jezik zopet svojo prejšnjo veljavo. V svrhu, da uporabljajo francoski jezik uradno in da se izpolnjujejo tiskovine v tem jeziku, je izdal ministerialni svetnik dr. Hermann Czizek pri Hartlebnu na Dunaju in v Lipskem založeno knjigo »Lehrbuch der französischen Sprachen«. To se je moralo ukreniti, kajti, kakor piše »Tagespost«, je mnogo pošt-nih uradov, ki so poprej uradovali v nemškem jeziku, ki pa sedaj uradujejo v francoskem, ker njihove sosedne države ne občujejo z njimi nemški, temveč francoski. Da se promet olajša, je pošt-na uprava izdala razen tega tudi pomožno knjigo »Französischer Übersetzer«, katero morejo uporabljati avstrijski pošt-ni uradi.

Mleko, maslo, sir, jajca, na trgu v Mariboru (dne 1. decembra). 1 liter mleka 3.50—4, smetane 14—16, 1 kg surovega masla 39—44, masla kuhanega 54, ementalkega sira 125, polementalkega 80, trapistnega 30—45, grojskega 40, tilsitskega 40, parmazana 125, 1 kos sirčka 5—9, eno jajce 2—2.50 Din.

Cene specerijskemu blagu v Mariboru (dne 1. decembra). 1 kg kave I. 70—80, II. 45—60, 1 kg praažene I. 80—100, II. 50—75, soli 3.50—4, testenin 11—26, sladkorja v prahu 19, v kristalu 16, v kockah 18, škroba pšeničnega 14—25, riževega 25—30, riža 7—14, 1 liter kisa navadnega 1.50—3, vinskega 4, olja namiznega 28—32, 1 kg mila 14 Din.

Zitne cene v Mariboru (dne 1. decembra). 1 kg pšenice 3.50—4, rži 4, ječmene 4, ovsa 3.50—4, koruze 3.50—4, prosa 4.50—5, ajde 4, fižola 5—6, graha 12, leče 10—20 Din.

Cene mlevskim izdelkom na trgu v Mariboru (dne 1. decembra). 1 kg pšenične moka št. 0 6.75—7, št. 2 6.25 do 6.50, št. 5 5.75—6, št. 6 5—5.50, št. 7 4—4.50, prosene kaše 6.50—7, ješprenja 6.50—13, otrobov 2.50, koruzne moka 4, koruznega zdroba 4.50—6, pšeničnega 7.50—8, ajdove moka št. 1 7—8, št. 2 6 do 7, kaše 7—8, ržene kave 7—15 Din.

Sladkorne cene v Avstriji. — V Avstriji stane sladkor na meji vsehviš carino in davek na poslovni promet v prodaji na debelo 8500 do 8700 K. V nadrobni prodaji je cena napram predvojni dobi, v kateri je znašala n. pr. leta 1913: 0.84 zlatih kron vsled nizkega sladkornega davka padla na 0.65 zlatih kron.

Tržišče čaja (London). Pri zadnji dražbi došlo je do izraza ponovno povišanje cen vseh vrst. Nižje in srednje vrste so poskočile od ¼—1 d za 1 lbs, finejše vrste pa za 1—2 d za 1 lbs. — Kina: Mirna tendenca, ki se pojavlja pri kineških čajih, izzvala je večjo pažnjo kupcev ter so se te vrste počele dražiti. — Indija: Tržišče pokazalo je zopet rastočo tendenco, a kupci so plačali vsako ceno brez obotavljanja. Povpraševanje se je najbolj osredotočilo okoli navadnih in srednjih vrst ter so te vrste porastle od prošlega tedna za ¼—¾ d za 1 lbs. Cene za navadne vrste ter one za Broken Pekoe Souchong so se kretale od 1 sh 9 d—1 sh 9 ¼ d za 1 lb, samo v izjemnih slučajih so bile cene nekoliko nižje. Cene so ostale i dalje čvrste. Od 1. aprila do 15. novembra 1924 je bilo izvoženo iz Calcutte & Chittagouge 184,200.000 lbs. Od 1. aprila do 15. novembra 1923 — pa 171,759.000 lbs. — Ceylon: Prodaja je bila živahna. Povpraševanje neprestano veliko. Cene kažejo rastočo tendenco. Ponudba osobito za finejše vrste neznatna. Iz Colomba je bilo izvoženo od 1. januarja do 15. novembra 1924 116,094.613 lbs, v preteklem letu od 1. januarja do 15. novembra pa 106 milj. 668.343 lbs. Java in Sumatra: Ponudba je bila neznatna. Cene so ponovno porastle za ¼ d do 1 d za 1 lbs.

POLOŽAJ MEDNARODNIH PŠENIČNIH TRGOV.

So v znamenju trajne negotovosti. Vidi se to v precej kolebajočih cenah. Položaj se je v deželah produkcije razvil drugače, kakor so pričakovali. Še na koncu maja so mislili, da bo letošnja žetev v glavnih produkcijskih deželah ugodna in bo torej kritje potrebe možno. A v naslednjih mesecih so prihajala iz južne in jugovzhodne Evrope neugodna poročila, prav tako iz Kanade — zaradi mrzlega poletja — in videlo se je, da pšenična žetev na severni polobli ne bo zadovoljila. Pa tudi na južni polobli ni dosti boljše. Po statistiki mednarodnega zavoda za poljedelstvo bo znašal letošnji pšenični pridelek v Argentini, Avstraliji in Indiji 388 milijonov kvarterjev, lani je pa 430. Dviganje cen se je začelo v juniju in je doseglo višek v avgustu, pa povpraševanje kljub temu ni ponehalo

Zlatorog terpentinovo milo,

najboljši domači izdelek, ne sme manjkati v nobeni trgovini! Vsaka gospodinja, katera je prala enkrat s tem milom, ne bo več kupila drugega mila!

Tržna poročila.

Tržne cene za meso v Mariboru (dne 1. decembra). 1 kg govejega mesa I. 25—27.50, II. 23—24, III. 21.50, v ampov 10, pljuča 8—10. Teletina: 1 kg teletina I. 27.50—30, II. 24—25, jetra 25, pljuča 20—25. Svinjina: 1 kg prašičjega mesa 25—40, pljuča 10, jetra 15—18, slanina sveže 30—40, papricirane 40 do 42, mast 38—39, prekajeno meso 37 do

55 Din. Drobica: 1 kg koštrunovega mesa 20 Din. Klobase: 1 kg krakovskih 50, debrecinskih 32.50—42, brunšviških 27—30, pariških 33—35, posebnih 33—35, hrenovk 38, kranjskih 45—50, 1 komad prekajenih 6—9 Din.

Cene perutnine v Mariboru (dne 1. decembra). 1 piščanec majhen 15 do 20, večji 25—40, kokoši 40—55, race 40—45, gosi 75—100, purani 75—120, zajec dom. manjši 26—45, večji 50 Din.

PO ZAKONU

se
sme
v

MAGGI

jevih originalnih steklenicah
shranjevali oziroma prodajati
samo Maggi-jeva zabela.
Pri dopolnjevanju naj se vedno

pazi na to, da se zabela iz te velike, z imenom Maggi

označene originalne steklenice dopolnjuje. Tudi naj se izrecno zahteva Maggi-jeva zabela ter vse drugo zavrne.

in se najbrž tudi konsum ne bo posebno omejil. V deželah, ki importirajo, je žetev letos za 17 milijonov kvarterjev manjša kakor lani, importirale bodo pa 95 milijonov; lani so importirale 100 milijonov kvarterjev, leta 1922. pa 87. Zaloge stare pšenice so v teh dezelah znašale 1. avgusta 22 milijonov kvarterjev, lani ob istem času 20, predlanskem pa 12. Stari kvarter je 282 litrov, novi pa 291.

Vštevši stare zaloge so imele dežele eksporta letos 99 milijonov kvarterjev preostanka (Unija 28, Kanada 23, Argentina 21, Avstralija 13, Indija 9, druge dežele 5); v novo letino 1925 bo prešlo okoli 4 milijone kvarterjev, letos jih je bilo pa 22. Z ozirom na te razmere so cene na svetovnem trgu izdatno potegnile: sedaj so za okoli 40% višje kakor lani ob istem času in 80% višje kakor leta 1919. ob istem času. Povprečna cena 1924 je za 64% višja kakor ona v zadnjih pet letih pred vojno. Visoke cene pšenice bodo dale povod za intenzivnejšo pšenično kulturo, tako da računijo za leto 1925. ob količkah bolj ugodnem vremenu z večjim pridelkom. V prihodnjih mesecih moramo računati s tem, da se bodo dosežene cene držale in da bodo padle šele tedaj, ko bo pod že imenovanimi pogoji upanje na boljši pridelek večje.

KOVINSKI TRG V DRUGI NOVEBERSKI POLOVICI.

Surovega železa so producirali v Ameriki v mesecu oktobru 2,477.000 ton, v septembru pa 2,053.000 ton. Jeklena podjetja delajo s 64 odstotno kapaciteto; odstotki se bodo pa zvišali, ker postaja povpraševanje večje. Poleg železnice je naročevala zlasti strojna industrija, in zdi se, da bo šlo tako naprej. Zmaga konservativne struje v Ameriki je položaj zelo utrdila in so šle cene tako gor, da je pričela na ameriškem trgu v Ameriki sami konkurirati Evropa.

Obličje evropskega jeklenega in železnega trga se producentom zmeraj bolj prijazno smeji. K utrditvi trga so pripomogli v prvi vrsti Nemci. Najbolj so se bali nemške konkurence, sedaj pa vidijo, da hočejo tudi Nemci sami najprej cene dvigniti. Potem se pa vsled trajno padajočih cen marsikdo prej sploh kril ni in se mora sedaj, kljub rastoči tendenci. Ponavlja se stara pesem: pri padajoči tendenci je vsaka cena previsoka, pri rastoči pa kupujemo, ne da bi dosti premišljali.

0 mednarodnem dogovoru glede cen

se še zmeraj veliko govori, čeprav so merodajne osebnosti te govorice uradno zanikale. Novo priliko je dalo potovanje Thyssena v Ameriko. Pravijo, da gre za ustanovitev mednarodnega železnega trsta. Drugi pa spet ugovarjajo, in tudi ameriški velekovinarji nočejo o sodelovanju z evropsko železno industrijo na tej podlagi nič slišati. Bomo že videli.

Cene so bile v evropski eksportni trgovini od 20. do 25. nov. približno te-le: železo v palicah je doseglo že šest funtov, pa tudi že več, surova pločevina 6/18 do 6/19, srednja je ostala nespremenjena na 7/10, fina pa na 8/0.

Na Angleškem so se cene v omenjenem tednu splošno dvignile. Z zaupanjem navdaja producente rastoča tendenca na evropskem kontinentu, in angleško časopisje ugotavlja z zadoščenjem, da so cene že skoraj izenačene. Upajo, da se bo britanski eksport v kratkem spet dvignil. Tudi notranji trg v zadnjem času rajši kupuje, samo ponudniki so precej rezervirani.

Na Francoskem je politični in finančni položaj še zmeraj zamotan, vendar so tudi tam postali boljše volje. Cene so se nekoliko ojačile in so se sklepale kupčije približno tako-le: surovo lito železo 305 do 315 francoskih frankov, nosilec 480, železo v palicah 500, surova pločevina 730, fina 1100. Belgijci imajo sedaj dosti več dela kakor prej, poročila govorijo o večjih inozemskih naročilih. Kako so z novim položajem zadovoljni, smo povedali že zadnjič. Tudi domači trg je boljši, cene se držijo in so bile te-le: železo v palicah 550 belgijskih frankov, surova pločevina 630, srednja 680, fina 1100. V začetku novembra je delalo 50 plavžev, toliko, kot en mesec prej.

Položaj v Nemčiji se kar naprej boljša, od tedna do tedna gredo cene počasi gor. Okoli 25. nov. so bile te-le: železo v palicah 120 zlatih mark, surova pločevina 130, srednja 142, fina 170, valjana žica 140. Strokovno časopisje razpravlja o novih trgovskih pogodbah in o položaju po 10. jan. 1925; takrat bo uvrščena Nemčija kot enakopraven činitelj v evropsko gospodarsko življenje. O Češki nimamo dosti povedati, položaj je ostal v splošnem nespremenjen. Domači trg je miren, eksportna trgovina se ni poživila. Svetovne cene so šle sicer gor, a za Čehe še zmeraj ne dosti. Oktoberski eksport železa in železnega blaga je šel napram septembru za 21% nazaj; znašal je 23.852 ton v vrednosti 72.384 milijonov Kč, v septembru 27.596 in 91.332, torej

manj 18.948 milijonov Kč. Mesečna povprečnost je znašala v prvem letošnjem četrtletju 88.250 milijonov Kč, v drugem 99.077, v tretjem 88.522.

Dobava, prodaja.

Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje na osnovi čl. 94. zakona o drž. rač. ponovno pismeno dražbo za dobavo instrumentov za merjenje brzotvornih in telefonskih kablov. Dražba se bo vršila dne 29. decembra 1924 ob 11. uri pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani, Sv. Jakoba trg 2, soba 43. Opis teh instrumentov in dobavni pogoji se lahko pogledajo in dobe v tehnični pisarni poštne direkcije v Ljubljani. Jamčevina (tuzemci 5%, inozemci 10%) se mora položiti pri pomožnem uradu poštne direkcije, najkasneje do 10. ure na dan dražbe. Dražbe se more udeležiti le, kdor je prevzel v tehnični pisarni pogoje ali jih je neposredno prejel.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 20. decembra t. l. pri direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede dobave 254 zimskih plaščev za nižje uslužbence te direkcije, pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave 100 komadov železnih sodov. — Dne 22. decembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave pozamentrijskega materiala. — Dne 23. decembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave stekla.

Dobava moke. Dne 6. decembra t. l. se bo sklenila pri intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu direktna pogodba za dobavo 260.000 kg pšenične krušne moke; dne 11. decembra t. l. pa se bo vršila istotam ponovna ofertalna licitacija glede dobave 660.000 kg pšenične krušne moke.

Dobava živil. Dne 12. decembra t. l. ob 11. uri dopoldne se bodo sklenile v pisarni Stalne vojne bolnice v Ljubljani pogodbe glede dobave telečjega mesa, mleka, svinjske masti, fižola, riža, ješprenčka, pšeničnega zdroba, makaron, kave, sladkorja in kisa.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 20. decembra t. l. ponudbe glede dobave kovaškega nakovala. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 20. decembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave 360.000 kg bukovnega oglja. — Dne 27. decembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v

Sarajevu glede dobave manesmanovih cevi. — Dne 29. decembra t. l. pri pošt-nem ravnateljstvu v Ljubljani glede dobave električnih instrumentov za merjenje kablov; pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave 30.000 kg kalcijevega karbida; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave knjigoveških in tiskarskih strojev; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 3500 komadov nesestavljenih zabojev iz mehkega lesa.

* * *

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Državna borza dela v Mariboru. Od 28. do 29. novembra t. l. je bilo pri tej borzi 69 prostih mest prijavljenih, 168 oseb je iskalo službe, v 43 slučajih je borza posredovala uspešno in 4 osebe so odpotovale; od 1. januarja do 29. novembra pa je bilo 6712 prostih mest prijavljenih, 9493 oseb je iskalo službe, v 3193 slučajih je posredovala borza uspešno in 1366 oseb je odpotovalo. Delo išče: 43 hlapcev in dekel, 2 gospodinj za na deželo, 13 viničarjev, 2 oskrbnika, 5 rudarjev, 1 lončar, 7 kovačev, 2 železostugarja, 4 elektromonterji, 10 ključavničarjev, 2 elektrotehnika, 1 mehanik, 2 urarja, 9 mizarjev, 4 žagarji, 4 kolarji, 1 sedlar, 2 tapetnika, 17 krojačev in šivilj, 1 šteparica gornjih delov čevljev, 1 modistka, 1 likarica, 14 čevljarjev, 1 medicinar-lectar, 3 mlinarji, 4 peki, 3 mesarji, 4 hotelske sobarice, 23 natakcarjev in natakcaric, 2 blagajničarki, 1 fotografinja, 1 varilec špirita, 4 slikarji-pleskarji, 3 tesarji, 4 zidarji, 71 tovarniških in pomožnih delavcev in delavk, 15 slug, 7 strojnikov in kurjačev, 4 kočijaži, 2 šoferja, 17 trgovskih sodrnikov in sodrnic, 1 knjigovodkinja, 23 pisarniških moči, 2 hišnici, 122 gospodinj, kuharic, služkinj, sobaric itd., 2 učiteljci, 8 vzgojiteljci, 1 učiteljica glasbe, 1 bolniška strežnica, 22 vajencev in vajenk (vajenci: krojaške, čevljarke, ključavničarske, kleparske, natakarske stroke, vajenke pa: šiviljske in trgovske stroke). — Delo je na razpolago: 84 hlapcem in deklam, 5 viničarjem, 2 mazarjerjama, 1 lončarju, 1 pečarju, 1 železolivarju, 1 elektrotehniku, 1 kiparju, 3 krojačem, 1 mesarju, 2 fotografoma, 1 šoferju, 14 vajencem, 1 učiteljci, 1 nadziralnici za tovarno, 1 vezalki cvetlic, 1 vzgojiteljci, 1 varuški, 1 trgovski agentinji, 3 postrežnicam, 2 kuharicam k orožnikom, 1 kuharici za vojaško bolnico, 2 kuharicama za restavracijo, 13 kuharicam, 28 služkinjam, 8 sobaricam, 1 gospodinjci, 1 hotelski sobarici.

Za jugoslovanski patent št. 688 od 15. avgusta 1911 na

„Kombiniran proizvodnik plina i pare“

se iščejo kupci ali odjemalci licence.

Cenj. ponudbe na ing.

Milan Šuklje, patentni inženjer, Ljubljana, Rutarjeva ulica št. 9.

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Priporočila potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, modno blago, pletenine, žepne robce, ščetke, sukanec, toaletno blago. Telefon 915

Tvornica „SVETLIN“

priporočila svoje prvovrstne kemične izdelke, kakor

„SVETLIN“ la in „MARICA“ krema za čevlje

„SVETLIN“ vazelinska mast za usnje

„SVETLIN“ voščilo la, belo in rumeno

Pisarna in zaloga: LJUBLJANA, Vegova ulica št. 2

Priporočila se:

tovarna perila „TRIGLAV“

Ljubljana, Kolodvorska ulica 8

Nasproti hotela „ŠTRUKELJ“

se dobi v vseh špecerijskih prodajalnah.

Pisarna: Ljubljana, Gradlišče 13.

Veletgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin Ljubljana

Zaloga

sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode

Točna

in solidna postrežba! Zahtevajte cenik!

Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj

STOEWER - RECORD

Vrhunec finomehanike.

Zastopstvo:

Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6./I

Kovčeki Rekord

za polovanje, z 1 ali 2 vložki, ploščati kovčeki, ladijski kovčeki v vseh velikostih v zalogi pri

IVAN KRAVOS, Maribor Aleksandrova cesta 13.

Kovčke za vzorce in potnike se izgotovi po naročilu v lastni torbarski delavnici.

Teodor Korn

Ljubljana, Poljanska cesta št. 3

Krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodo-vodov

Naprava strelododov. Kopališke in klosetne naprave. Izdelovanje posod iz pločevine za fitne, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škafle) za konzerve

TISKARNA „MERKUR“

Trg. - ind. d. d. LJUBLJANA Telefon št. 532

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠT. 13

Tiska časopise, knjige, posetnice, brožure, letake, cenike, pravila itd. itd.

Lastna knjigovoznica